

הצבי ודעצדק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת אמור תשפ"ב

גליון מס' 59 • שנה ב'

דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

לא חטאתם מימיכם עיי"ש. ובזוה"ק פרשת אמור [רע"מ צ"ז ע"ב] ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצר הרע ועל דא לא כתיב ביה חטאת כשאר זמנין דכתיב בהו חטאת.

מבואר א"כ מכל הנ"ל דחג השבועות דומה ליום כפור שבו בטל יצה"ר ונמחקו כל העונות. וסימן לדבר, חג השבועות נקרא 'יומא כדאמרו בגמ' [פסחים סח:] רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא. גם יום הכפורים נקראת מסכתא שלו יומא. ובס' מושב זקנים [לבעלי התוס'] פ' פנחס כתב, בשבועות אין כתיב זמן בו' בסיון יעשו שבועות כמו שכתב בשאר המועדים, לפי שעברו על מה שדבר להם ביום מתן תורה, וצוה לעשות יום הכפורים שבו נתנו לוחות שניות ויום כפור נגד שבועות. ובס' יפה ללב [א"ח סי' תצ"ד ס"ב] הוסיף ומשום הכי אנחנו עושים בשבועות כמו כפור להיות נעורים כל הלילה כמו הכהן גדול ופוחי כהונה בליל יום הכיפורים שהיו נעורים כל הלילה. ועוד איתא במדרש [ב"ר פ"ב ג'] ויהי בקר בוקרו של יעקב יום אחד שנאמר [זכריה יז] והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה וגו', דבר אחר יום אחד שנתן לו הקב"ה ואיזה זה יום הכפורים ע"כ, הרי שנקרא יום כפור 'יום אחד', וכן הוא בשבועות משה הוסיף 'יום אחד' מדעתו.

ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת וגו'. פירש"י חללה ובזתה את כבודו שאומרים עליו ארור שזו ילד ארור שזו גדל. וצ"ב למה נענשת בעונש חמור כל כך, שמה באמת רשעות דאביה גרם למעשיה כמו"ש חז"ל [סוכה נז:] שותא דינוקא או דאביה או דאימיה. וי"ל עפ"י מה שהביא זקנה"ק בספרו אגורא דכלה [פרישת בחוקת] בשם הרה"ק מהרמ"מ מרימנאב צצוק"ל, עה"פ והתודו את עונם ואת עון אבותם [ויקרא כו מ], דמן הצורך הוא להתודות עון אבותינו כמו שאנו אומרים אבל אנחנו ואבותינו חטאנו, כיון שאנחנו חוטאים בפועל, אם כן כשהיינו בכח האבות היינו גורמים להם לחטוא, שהיה אז אצלם בכח מוחם הנפש החוטאת שלנו, על כן מוכרחים אנו להתודות עון אבותינו, כיון שאנחנו גרמנו זה לאבותינו שהיינו אז בכח מוחם, גרמנו להם לחטוא במעשיהם בפועל, עכד"ק.

ולפי"ז י"ל דהן אמנם ע"י מעשה הבת נתגלה קלוננו של אביה שגם הוא כמוהו איש חוטא, אבל באמת אחר העיון היא היא שגרמה לו לחטוא כיון שהיתה בכח ובמוח אביה והיא שורש פורה ראש ולענה שגרמה לאביה לחטוא. וז"ש את אביה היא מחללת שאומרים ארור שזו ילד, 'אומרים' דייקא שהוא הארור, אבל באמת אין בו אשם כ"כ כיון

עוד י"ל שתביאו תודה לד' לרצונכם כלומר בעודכם בבריות ושלמות הוודות על כל נשימה ונשימה עוד לפני שתחייבו בקרבן תודה בעת ההכרח כשחייבים להוודות על הנס וכיו"ב, וכמו שפירשו בספ"ק עה"פ [תהלים יג ו] ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי. פתח בבטחון ואני בחסדך בטחתי משמע שעדיין לא נושע, ועכ"ז יגל לבי בישועתך, בטוח אני בישועה ולכן אשירה כבר עתה לה' כי גמל עלי כאילו כבר גמל עלי חסדו, פי' קודם הישועה כבר אתן שירה כאילו כבר גמל עלי.

וכפטישה דקרא [תהלים יח ד] מהולל אקרא ה' ומאויבי אוושע, פירש"י בהלולים אקרא ואתפלל לפני תמיד כלומר אף לפני התשועה אני מהללו לפי שבטוח אני שאושע מאויבי. ובמדרש [שח"ט שם] וז"ל מהולל אקרא ד' משובח אקרא אותך ומאויבי אוושע, א"ר יודן סרס המקרא ודרשהו אוושע מן אויבי מהולל, כשתשיעני מן אויבי אהלל אותך, ו' הונא בר אחא אמר כלפי יושפט אמרו שנא' [דה"ב כ כב] ובעת החלו ברנה ותהלה נתן ד' מארבים, שעד שלא היו השונאים באין עליו היה אומר שירה והשונאים נופלים לפניו עיי"ש, ובפסוק הקודם כתיב ויועץ אל העם ויעמד משררים לה' ומהללים להדרת קדש בצאת לפני החלוץ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו, וכתב פירושו הרחיד"א בס' חומת אנך דהגם שהובטחו על יד נביא שה' יושיעם, נתעוררו הם להוודות לה' דעי"ז יתרבו הרחמים ויגדל נא ישועת ישראל. וכן כתיב [תהלים צה ב] נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו פי' המצודות נקדם עצמינו לבוא מול פניו בהודאת שפתיים להוודות לו על הטובה הבאה עיי"ש. וזהו שאמר כאן וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו, פי' מרצונכם הטוב עוד קודם שתבא הישועה כבר אז תתנו מזמור לתודה.

מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי. כלומר מועדים אשר אתם תקראו אותם הן שוגגין הן מוטעים הם מועדי כאלו אני קראתי אותם.

וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם. 'בעצם היום הזה' כתוב רק ביום כפור וכאן בחג השבועות, השנה הכתוב יום קבלת התורה ליום כפורים, יש דמיון ביניהם, ביום כפור עיצומו של יום מכפר, וכמו כן העוסק בתורה וקריאתה וקראתם בעצם היום הזה התורה מכפרת כדאיתא בירושלמי [ו"ה פ"ד ה"ח] בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא (במוספי שבועות פ' פנחס כתיב [כח ל] שעיר עזים אחד לכפר עליכם), אמר להן הקב"ה מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו

אמור אל הכהנים בני אהרן וכו' לנפש לא יטמא בעמיו. פירש"י להזהיר גדולים על הקטנים. י"ל ע"ד העבודה, הנה גם אנשים גדולים שהם בבחי' כהנים וכיו"ב יש להם לפעמים נפילה ממדרגתם לבחינת קטנות לזמן מה, ובזמנים אלו צריך חיזוק יותר שלא להגרר אחר עצת היצה"ר כי הזמן מועד למכשול ח"ו, וז"ש להם לנפש לא יטמא בעמיו, עמיו לשון גחלים עוממות היינו שהאש הולך ונחלש, ואז צריך להזהר ביותר שלא יטמא במעשים רעים, וז"ש להזהיר גדולים על הקטנים היינו יתר זהירות צריך לגדולים בימי הקטנות.

אמור וכו' ואמרת אליהם. פירש"י אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים. י"ל הכונה להזהיר את הגדולים שעלו לכהונה שלא יזניחו את בחי' הקטנות שלהם, פי' ענוה ומדת שפל בך שהיה להם קודם היותם גדולים, שכן משעלו לגדולה מכניס בהם היצה"ר הרהור גדלות וגבהות שהרי גדולים המה ונישאים על העם, ע"כ צוה להזהיר הגדולים על הקטנים, שיהיו וישמרו על מדת קטנות וענוה.

אמור אל הכהנים וכו' ואמרת אליהם. פירש"י להזהיר גדולים על הקטנים. כפל לשון אמירה, אולי יש לפרש אמירה לשון הגבהה כמו את ד' האמרת היום [דברים כ יז] פירש"י שהוא לשון תפארת, היינו אמור לקטנים שהנם גדולים תגדיל מעלתם של האחרים גם אם הם קטנים ממך אדרבה תגביהם במאמריך.

כי אם לשארו. פירש"י אשתו, מה שנקראת אשתו שארו י"ל על שם מזונותיה כי האיש הוא חייב במזונותיה, ומזונות נקראו שאר כמו"ש שארה כסותה ועונתה [שמות כא י] פירש"י שארה מזונות.

וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני ה' מקדשכם. בבעה"ט כתב, שלש קדושות בפסוק, לפתוח ראשון ולברך ראשון וליתן לו מנה יפה ראשון. הנה באמת יש ארבע קדושות כדמסיים אני ד' מקדשכם, יש להוסיף עוד גם לכבדו בזימון.

וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו. מאי קמ"ל לרצונכם, פשיטא, הרי כבר כתב בראש ספר ויקרא יקריב אותו לרצונו לפני ה', וי"ל הכונה פי' עיקר הקרבן הוא לא זביחת הבהמה אלא זביחת הרצון ותאווה הלב וז"ש 'לרצונכם' תזבחו.

שבתו גרמה לו, וזו"ש את אביה היא מחללת פי' משום שהיא גורמת לחילול שם אביה שלא בצדק.

ישור או שה וכו' לא תשחטו ביום אחד. ובתרגום יונתן היכמא דאבונן רחמן בשמיא כן תהווין רחמינן בארעא תורתא או רחילא יתה וית ברה לא תסכסון ביומא חד. מקשים על זה הרי שנינו [מגילה כה.] האומר על קן צפור יגיעו רחמיך וכו' משתקין אותו, ובגמ' שם מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים והן אינם אלא גזירות. וכן הקשו בתוס' שם בשם הר"ר אלחנן דבפיוט לקדושת יום ב' דפסח יסד הקליר צדקו אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ועי' בתויו"ט שתרין שאינו אסור אלא בדרך תפלה אבל בדרך מדרש מותר [הוא בספר ריה דזאבים עמ' מגילה שם].

ונראה לבאר, הן ודאי מדותיו של הקב"ה הם רחמים, כי הוא מקור הרחמים, וכן גילה הקב"ה כביכול למשה רבינו ע"ה י"ג מדות הרחמים. והנה רש"י פירש במשנה שם וז"ל כלשון הזה רחמיך מגיעין על קן ציפור כך חוס ורחם עלינו, צ"ב למה הוסיף לפרש 'כלשון הזה' דייקא ומה אתי לאפוקי. וי"ל הנה ודאי שרי לשבח שהקב"ה הוא בעל הרחמים והרי כל התפילות מלאות מזה, רק אם המצא ימצא אדם שהשעה דחוקה לו ואומר כשם שרחמת על קן ציפור כן תרחם עלי וכו'ב, הרי מגלה דעתו שמה שעושה עמו ה"ת כרגע זה אינו מצד רחמים, וכאלו אומר על קן ציפור רחמת ועלי לא רחמת, וזה אסור לומר כי הוא דבר כפירה ר"ל. וז"ש מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינו אלא גזירות, פירוש אדם זה עושה את מדותיו של הקב"ה שבאו עליו כאלו אינן אלא גזירות רעות ח"ו, ולא היא כי הם רחמים. וזהו שאמרו בגמ' שם ההוא נדחית וכו' קמיה דרבה אמר אתה חסת על קן צפור אתה חוס ורחם עלינו (אתה חסת על אותו אדם בן חס ורחם עלינו) אמר רבה כמה ידע האי מרבנן לרצויו למריה אמר ליה אביי והא מרבתי אמר יתנו תנן ורבה לחדודי לאביי הוא דבעא. פירוש לחדד הענין קאמר ולהבדיל בין אמירת שבח סתם שזה מותר, ובין אמירה בדרך בקשה וטרוניא כשם שחסת וכו' שמשתקין אותו.

מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדים. י"ל עפ"י מ"ש בספר משנת המועדים מהר"מ מפאטעליטש ששלשה פסוקי ברכת כהנים [במדבר ו כד] מכונים כנגד שלשה רגלים, הנה כתיב יברכך ד' וישמך הרי שם הוי"ה וב' תיבות, יאר ד' פניו אליך ויוחן הרי שם הוי"ה וד' תיבות, וי' פניו אליך וישם לך שלום שם הוי"ה ויש' תיבות, הרי ג' שמות הוי"ה וי"ב תיבות. וכנגדן ג' יי"ב חדשים, וכשם ששם הוי"ה מאיר בתיבות הסמוכות לו בפסוק, כמו כן כל א' מג' רגלים מאיר לחדשים הסמוכים לו, פסח לניסן אייר, שבועות לסיון תמוז אב אלול, סוכות לששה חדשי החורף, ונרמז בכתוב שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ד' וי"ב חסדך וכו' איש כמתנתו ידו כברכת ד' אלקיך ואשר נתן לך [דברים טו טז]. פי' שלש פעמים בשנה יתברכו החדשים מאת שם הוי"ה, כברכת ד' אלוקיך כמו שמצינו בברכת כהנים שמות הוי"ה משפיעים ברכה לתיבות הסמוכות לה עכ"ד. ולפי זה יש לומר דזה נרמז במ"ש מקראי קודש תקראו אותם במועדים, כלומר סדר המועדים ובחינת קבלת אורותיהם ושפעם מן הקדושה נתקן לפי סדר המקראות מקראי קודש של שלשה פסוקי ברכת כהנים.

אלה הם מועדי. לכאורה צ"ב מה ענין המועדים אצל פרשה זו. וי"ל כי היא עוסקת בקדושת ישראל, וע"ה המועדים מתקדשים כל ישראל, וזהו מקראי קודש שקוראים הקדושה ומתעלים ע"ה המועדות מדרגה לדרגה וז"ש חז"ל [במדבר פכ"א כ"ג] אמרה רגלס' ישראל לפני הקב"ה עליך להוסיף לנו מועדות, כי בני ישראל מבקשים להתקדש יותר ולהוסיף טהרה על טהרתן.

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון וגו'. פירש"י מות"כ [אמור טו] מה ענין שבת אצל מועדות ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חילל את השבתות וכו'. והוא תמוה מאוד כאשר ביארו המפרשים, וי"ל בדרך אגדה דהנה כתיב מועדי ד' אשר תקראו אותם מקראי קדש, ובמשמעות מקרא קודש נחלקו המפרשים עי' ברמב"ן כמה שיתות בזה, והמהרש"א בח"א מס' יומא [ב: ד"ה] שבעת ימים וכו' דחה על הפירושים והוא פירש דנתן לנו ה"ת ששה ימים טובים והם ר"ה יום א' וב' ימי סוכות וב' ימי פסח ויום א' שבועות שהם קצת בדמיון ששת ימות החול שיותר בהם מלאכת אוכל נפש, ונתן לנו יו"ט א' יום הכפורים שהוא בדמיון קדושת השבת שאסור בכל מלאכה וכו', ע"כ בכל היו"ט לא נאמר שבתון רק ביוה"כ שהוא כנגד שבת, וז"ש ששת ימים

תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון, ופירוש מקראי קודש כי השבת וכל המועדות נקבעו על יסוד סוד האותיות שם הקודש, והיינו מקרא של אותיות משמו הקדוש שהוא שם הוי"ה, וכן אותיות אהו"י שהם בשם אה"ה אשר אהיה ובשם י"ה אהו"י מורים על קדושת המועדים שבתשרי, א' הוא ר"ה א' בתשרי, י' הוא יו"ה, ה' הוא סוכות יום ה' מיו"כ, ו' הו"ה, וכן המועדות כבודש יוס' וכו' עיי"ש. ביאור הדברים מקרא קודש פ"י שם הקדוש בקריאתו. ולפי"ז י"ל דהנה ידוע דשבת הוא שמו של ה"ת וכדאיתא בזוה"ק [יתרו פ"ח ע"ב] מהו שבת שמה דקדושה בריך הוא. ומעתה מבואר דהמחלל את המועדות שהם כנגד אותיות שמו ית' כמבואר, הוא כמחלל את השבת שהוא שמו של הקב"ה, והמקיים את המועדות כאילו קיים את השבתות.

אלה מועדי ד' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדים. צ"ב דכאן כתב מקראי קודש בתחילה, ולעיל כתיב להיפך מועדי ד' אשר תקראו אתם מקראי קודש. וגם דלעיל לא כתיב אשר תקראו אותם במועדים. וי"ל דהנה פירש"י בשם תו"כ [אמור י] דלמעלה מדבר בעיבור שנה וכאן מדבר בקידוש החדש. ולכאורה אמאי צריכי תרתי רבויי לזה. אך באמת חילוק יש ביניהם, דבעיבור השנה לצורך, הרי כבר זמן המועד קבוע רק דהתורה נתנה חכ ביד ב"ד לשנות הזמן ולקבוע המועד בזמן אחר מחמת העיבור, משא"כ בקידוש החדש אין ב"ד משנה את זמן המועד אלא שם קובעים בתחילת החדש את הזמן האמיתי מתי יחול המועד לפי קידוש החדש. ולכן לעיל כתיב מועדי ד' אשר תקראו אתם מקראי קודש, פי' דאף שהמועד באמת כבר נקבע בתורה מ"מ אתם תקראו אותם למקראי קודש לפי הצורך, ואם תשנו זמנם ע"י עיבור אפ"כ אלה הם מועדי, ושם לא כתיב במועדים כיון דב"ד שינו את מועדו, אבל כאן בקידוש החדש כתיב מועדי ד' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדים, פי' דהמועד קבוע למקרא קודש בחדשו ובמועדו רק דהב"ד קובע באיזה יום יחול מועדו.

וספרתם לכם ממחרת השבת. ענין הספירה כי בכל יום מתקנים ישראל מדה ומתעלים מדרגה לדרגה כידוע מספח"ק. ועפ"י יש לפרש מה שאמרו חז"ל [יבמות סב:] שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה על זה. ותימה על תלמידי רבי עקיבא שרדש ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, היאך לא נהגו כבוד בתריהם, ואפשר לומר ע"פ מה שפירש רבינו הרמ"מ מרימונו [הוא בספר אגרא דכלה פירשת בשלח] עה"פ ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא [שמות טו טז], היינו משום שאכלו לחם אביהם, לחם של מלאכי השרת, וע"י זה נתעלו מיום ליום עד שלמחר לא הכיר איש את אחיו ושאל מן הוא, כלומר מן הוא זה שאינו מכירו, כי לא ידעו מה הוא ודפח"ה. ולפי"ז י"ל כי בעוצם יגיעותם על תלמידי ר"ע בעבודת ד' נתעלו מיום ליום, ובכל יום היו במדרגה גבוהה יותר, ולבטח שחלקו כבוד זה לזה, אבל מה שהיה נחשב אתמול כבוד, כבר אינו נחשב היום לפי מעלתו החדשה, ע"כ אירע זה דייקא בימי הספירה לרמז על זה שכל יום היה עליהם להוסיף עוד כבוד זה לזה, והם לא נהגו כן.

שבע שבתות תמימות תהינה. ובמדרש רבה [ויק' כ"ח ג'] תני ר' חייא אימתי הן תמימות בזמן שעושין רצונו של מקום, ותמורה. וי"ל עפ"י דברי אא"ז ז"ל בכתביו הק' בספר בני שלשים והובא בס' אור מלא פ' שמות ובליקוטים לתהילים לפרש הפסוקים בונה ירושלים ד' נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם מונה למחבש לכוכבים לכלם שמות יקרא [תהלים קמז] שהובא במדרש על מ"ש ואלה שמות בני ישראל, דהכונה לרמז על ענין תיקון הפגם בימי השובב"ם, דצריכין לכוון אז בתפלת שמו"ע בשם חב"ו שבברכת תקע בשופר גדול וכו' היוצא מתפילות יח"מ מאר"ב ע"כ נפ"ת שאותיות קודש לסוף תהייה הם שם חב"ו שם המעלה היוצא מר"ת הכתוב חיל בלע ויקיאנו [איוב כ טו], ופירושו חיל בלע היינו ניצוה"ק שנפלו ונבלעו לבין הקליפות, ויקיאנו שיחזור לקדושה. וזהו בונה ירושלים ד' בכל עת וזמן ע"י ביור ניצוה"ק נדחי ישראל יכנס, הרופא הרפואה לתיקון הנ"ל לכנס הנדחים הוא לשבורי ל"ב, לשבר מספר ל"ב לשנים ויהיה חציו מספר י"ו כמספר שם הנ"ל חב"ו, והוא ומחבש נוסריקון ש"ם חב"ו בודאי מחבש לעצבותם ע"כ.

והוסיף ע"ז דודי הק' מרן האור מלא דזאת ידוע אשר גם בימי הספירה צריך לכוון לתקן חטא הנ"ל וגם אז הוא זמן המסוגל לזה כי כן עמר"ר גי' ש"י, להפך קר"י לש"י, אמנם ההבדל בין ימי הספירה לימי השובב"ם שעי' הספירה אין יכולים לתקן אלא בני עלייה הבאים בסוד ד' לכוון ע"ד

האמת והם הנקראים כוכבים כמו"ש בזוה"ק [ח"ג ר"ח ע"ב] על הכתוב והמשכילים יזהירו כוזהו הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים עיי"ש, משא"כ בימי השובב"ם כל אדם יכול לתקן כי הימים בעצמם מסוגלים לכך לפי שאז קוראים פרשיות שמות וארא וכו' שבהם קוראים פסוקי גלות וגאולת ישראל ממצרים והקריאה מעורר הזמן כמו אז היתה גאולה לניצוה"ק כן עתה. וז"ש מונה מספר ר"ל בימי הספירה שמונים המספר, אז הוא זמן התיקון רק לכוכבים רק אלו שהם בבחי' כוכבים יכולים לתקן, לכולם לכל שאר בני אדם, שמות יקרא, כשמתחילים לקרות פ' שמות אז הוא זמן המסוגל לזה ע"כ.

ולפי"ז י"ל דהנה ימי הספירה מסוגלים לתקן ולטהר הנפשות מכל סיג ופגם להחזירן תמימות לשרשן. וידוע מ"ש וספרתם לכם נוט' כ"ד ל'טהרנו מ'קליפותינו. וכן י"ל מה דאיתא בזוה"ק [ח"ג צ"ז ע"ב] וספרתם לכם כדא אתתא כד פסקו מינה דמי מסאבותה בתר דאתפסקו מינה מה כתיב וספרה לה שבעת ימים אף הכא וכו' וספרתם לכם לכל דייקא כד"א וספרה לה שבעת ימים לעצמה אף הכא לכל לעצמכם. והיינו דכמו שהנדה סופרת ומסירה עד שתחזור לעצמה ולטהרה כן תשובו אל עצמכם ע"י התיקון ז' מדות בימי הספירה. וזהו שבע שבתות תמימות תהינה, שיהיו השבע מדות תמימות ושלמות, אך זמן הספירה ניתן רק לתיקון לצדיקים ולא לכל אחד וכו"ל. וז"ש במדרש אימתי הן תמימות בזמן שעושין רצונו של מקום, פי' אלו הצדיקים העושים רצונו של מקום, להם ניתן זמן הזה בימי שבע שבתות לתקן המדות שיהיו תמימות, אבל לשאר כל אדם ניתן זמן אחר.

פרי עץ הדד. מה שצוה התורה להדיר דייקא באתרוג, י"ל עפ"י מ"ש זק"ה בספר בני יששכר [חודשי תשרי מאמר י"ג כ'] דמן מעשה המצוה נעשה אור פנינו ומדקדוק המצות והידורים נעשה אור מקיף. והנה מצות סוכה וד' מינים הם בחי' אורות מקיפים הנמשכים מאימא למלכות כמבואר בפע"ח [שער הלול פ"ג], והנה אתרוג הוא כנגד מלכות כמבואר בכתבי האר"ז ע"כ באתרוג דייקא ניתן ענין ההידור בחינת אורות מקיפין.

כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. בסוכות מזהירים בהנכסת אורחים ובפרט עניי ומסכני לשבת עמנו בסוכה ואין בודקים בטיבם כמו"ש חז"ל [סוכה כז:] כל ישראל ראויים לישוב בסוכה אחת. וכמבואר בזוה"ק פ' אמור [ק"ד ע"א] דאם לא נתן חלק למסכני קוראין האר"ז ע"י אל תלחם את רע עין עיי"ש. וזה נרמז בתיבת כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, האז"ח נוט' הזר אח, פי' כל אדם ואפילו זר יהיה בעיניו כאח ויזמנו לשבת עמו בסוכה.

למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל. יש לדייק דפתח בלשון נוכח דורותיכם, וסיים בלשון וסתר את בני ישראל, ולכאורה היה ראוי לומר כי בסוכות הושבתי אתכם, ומה ענין בני ישראל לכאן הלא אליהם הוא מדבר.

וי"ל דהנה הני סוכות פליגא בהו ר' אליעזר ור' עקיבא בברייתא [סוכה יא:] ר' עקיבא ס"ל סוכות ממש היו ור' אליעזר ס"ל ענין כבוד, וכן פירש"י עה"ת דכביר ר' אליעזר, וכתב הנועד ביהודה בדרשותיו [דורש לציון ד' ג'] דהענין היה מקיפם מכל צד, והביא קושיא ששמע בילדותו דהנה בגמ' [ערויבין נה:] אמר רב הונא יושבי צריפין אין מודדין להם אלא מפתח בתיבה, מתיב ר' חסדא ויחנו על הירדן וכו' ואמר רבה בר רב חנה לדידי חזי לי ההוא אתרא והוה תלתא פרסי על תלתא פרסי ותנא כשהו נפנין אין נפנין לא לפניהם ולא לצדיהן אלא לאחריהן, אמר רבא דגלי מדבר קאמרת כיון דכתיב בהו על פי ד' יחנו ועל פי ד' יסעו כמאן דקביעי דמאי, וקשה הרי שבת במרה נצטוו ועל פי ד' וכו' לא כתיב רק אחר פרשת המן ממדבר סין והלאה, ועכ"פ היה שבת אחת קודם המן כמו"ש תתוס' [שבת פז:] ד"ה כאשר חזן ואיך עשו בשבת אז. ומש"ע על מ"ש שם בגמ' שבת לוח' מ"ד דאף דאיפקוד במרה אשבת, אתחומין לא איפקוד עד מתן תורה וא"כ קודם מתן תורה היו יכולים לילך, ואחר מתן תורה כבר נאמר על פי ד' וכו', והטעם דלא איפקוד אתחומין אז משום דקודם מ"ת היה דינם כבני נח וגוי ששבת חייב מיתה לכן הוצרכו להיות מחללין שבת בדבר אחד, ונשתייר תחומין שהוא הקל ביותר ע"כ.

ונראה אולי לתרץ את הקושיא גם באופן אחר והיינו דכיון שהיו מוקפין בענין הוי ליה מחיצות מד' רוחות וע"כ לא נידונו כיושבי צריפין אלא כעיר מוקפת חומה ושפיר יכולים להלך כל העיר וחוצה לה תחום שבת. ולפי זה מוכרח דלא היה להם דין בני נח אלא דין ישראל דאל"כ לא הוצרכו לענני כבוד כיון דבלאו דלא איפקוד אתחומין. ובהו יש להבין

דרוש מרבינו בעל הבני שלשים זיע"א

[פרקי אבות פ"ג משנה א-ג]

שזוכה לעמוד בהיכלו כולו אומר כבוד, והדר מפרש הני תלת מילי להכיר פחיתותו טיפה סרוחה ותקוה רמה ועתיד ליתן דין וחשבון על כל נעלם, ע"כ דברי רבינו הקדוש הנ"ל בשני לשון ותוספת ביאור.

ועל פי הדברים האלה יש יחוס מאמר זה לעקביא בן מהללאל שכן עקבי"א מלשון עק"ב וסוף, שפלות וגנות. ומהללאל"ל שם רומז להודות ולהל"ל לא"ל עליו, ועוד יונח לנו דקדוק נכון מה דאמור רבנן בכפיל"א הסתכל, דע, אמנם להנ"ל נחא שכן שפלותו הוא דבר הנראה לעינים ושייך למתני ביה הסתכל, וגדולתו יתברך ויתעלה עם שהוא נראה בראי' חושית עכ"ז אם אין נותן דעתו ולבו לדברים האלה סביבא ל" עולם כמנהגו נוהג ושיפיר ענין ב' לשון דע, וזה שורש התפילה כמבואר בספרן של צדיקים גמורים ובפרט בספר הקדוש עבודת ישראל להמגיד הקדוש זצ"ל מקאונץ בסדר שופטים.

ואפשר זה רמזו חז"ל (יבמות קה:) באמרם המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה, כי כן בעיניו יראה שפלותו ובלבבו יבין גאותו כי גדלה עולם מהכיל, כמאמריו לעיל בדיוק הסתכל דע, ולזה סמך רבינו הקדוש משנת רבי חנינא סגן הכהנים למשנה שלמעלה באמרו הוי מתפלל בשלומה של מלכות, ויש לדקדק מהו הלשון אומרת בשלומה של מלכות על שלומה של מלכות מיביע ל' למיתני שכן הוא לשון חכמים מתפלל על הגשמים וכדומה, אמנם לאמור מאמר עקביא כפירוש הנוכח שפיר סמכו ענין לו רב חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל לאחר שתדע שפלותך וגדולתו יתברך אז עמוד והתפלל כנוכח, וראי' לב' דברים הללו גמור אומר 'בשלומה של מלכות' שבוודאי יש שם שמירה מעולה מכל עבר וצד וכלום חסר מבית המלך, ועם כל זה יקר שם מקרה, ומכאן נמסר השכל שלא להתגאות אם בארזים נפלה שללבת וכו', נמצא לפי"ו בשלומה של מלכות הוא ראי' מורגשת בשפלותו ועוד ראי' על גדולתו של מ"ה הקב"ה שאלמלא מוראה של מלכות בשר ודם איש את רעהו חיים בלעו על אחת כמה וכמה מורא שמים.

עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, מאין באת מטיפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלמה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו. רבי חנינא בן תרדיון אומר שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב, אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכניה שרויה ביניהם שנאמר אז נדברו יראי ה' וגו'.

ויש לדקדק טובא בהני תלתא משניות, א' מהו ענין הסמיכות דע מאין באת וכו' ושאר הדברים לתפילת שלום מלכות ואח"כ מאמר ר"ח בן תרדיון, וגם כפל הלשונות במשנת עקביא הסתכל וכו' דע וכו' ותנא והדר מפרש מאין באת וכו', ליתני הכי הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה מאין באת מטיפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מ"ה הקב"ה.

וכבר פירש בזה רבינו רבי אלימלך זללה"ה דעקביא בא להשיענו ב' דברים הצריכים לעבודתו יתברך ויתעלה, א' לידע גדלות הבורא כע"ב ב"ה וב"ש בלי שיעור ועקר, ב' לידע פחיתותו ושפלותו אין ממש עפר ואפר, ואחת מאלה בלתי חבירה ופחתה היא, כי בידעו שפלותו ואין נותן לב להעמיק ולהבין בגדולת יוצר בראשית ב"ה וב"ש הוא נופל לעצבות ומרה שחורה רחמנא ליצול, וכן כשמעמיק עצה בגדלות הבורא יתברך ויתעלה ואינו מסתכל בשפלותו קרוץ מחומר הוא מעותד לבא לידי גבהות הלב, ועליו נאמר ותעבת ה' כל גבה לב, אבל שניהם כאחד טובים, וזה שמועמיק התנא הקדוש עקביא באמרו דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, מאין באת חלק אלקי ממעל, ולאן אתה הולך בין נשמות הצדיקים ממקור הקדוש מחצבתם, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון ואשרי לעבד

אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים. התורה נצחית בכל זמן ובכל רגע ומרמזת לנו על ב' אמירות נגלות התורה ונסתור שמחויב כל בר ישראל לעסוק בהם. והנה חכמינו ז"ל אמרו (סוכה כח.) דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות אביי ורבא, ומבואר בספרים הגם אם הגיע שכלו לעסוק בנסתרות גם נגלות התורה אל ינית, וזהו להזהיר גדולים על הקטנים והבן. (שמועה טובה)

אמור אל הכהנים בני אהרן וגו'. ופירש"י ז"ל אמור ואמרת להזהיר הגדולים על הקטנים. והנלע"ד עפי"מ שפירשו הכתוב (אלשיך ושל"ה הק') אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך (משל"ט) כי עיקר התוכחה והמוסר צריך לומר בנחת ולמשוך לבות בני ישראל לתורה ומצות דבריה כבושין טובים וערבים שלא לבזות בני ישראל, ומשרע"ה נענש על שאמר להם שמעו נא המורים, וצריך ליקח נפשות ישראל בדברים טובים לאמור להם אתם ממלכת כהנים וגוי קדוש חכמים טובים לא נאה ויאה לחטוא לפני הבורא ובדרך זה גורם שישמעו לו ויאהבו אותו, משא"כ אם מבזה להחוטא במפרש חטאיו ובזיון אז לא די כי לא ישמעו לו רק ישנאו אותו, וז"ש אל תוכח לץ בלשון לץ כי אז ישנאך, ואך הוכח אותו לחכם בלשון חכם לאמור לו כי לא נאה לחכם להיות חוטא אז ישמעו לו ויגורם לו אהבה.

וז"ש אמור אל הכהנים המוכיחים ומדריכים לישראל ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, מחמת שקטנים הם בעיניהם, שישמרו כי נפש לא יטמא שלא יבוא וימאסו בתוכחתם שום נפש ישראל ורק יוכיחו אותם בלשון רכה לשאור הקרוב אליו. (שארית יעקב)

אמור ואמרת. אמירה ל' רכה כידוע, וכפל אמור ואמרת לאפוקי מדרך האנשים שאם זקוקים להזהיר פעם ב' וג' מדברים בכעס בשביל שלא צייתי ליה, ע"ז אמר דגם כשתצטרך לומר פעמים הרבה כמ"ש הוכח תוכיח אפי' ק' פעמים גם אז תאמר בלי רכה כאלו היא אמירה הראשונה. (תפוחי חיים)

ואמרת אליהם. הטעם הוא זקק קטן. רמז למה שהביא רש"י מגמרא יבמות (קד.) להזהיר גדולים על הקטנים, וזה זקק קטן שהגדול היינו הזקק מוזהר על הקטן. (תפוחי חיים - טעמי המקרא)

מראש צורים אראנו

תולדות אבותינו ורבותינו הקדושים זיע"א

בקאסאן שמע מותיקי החסידים את הסיפור דלהלן. בישוב שָׂאם הסמוך לקוסטון דר איש יהודי אמיד ונכבד ושמו ר' ברוך. ועל שם עירו נקרא בפי כל בשם "ר' ברוך שוֹמֵעֵר" והיה האיש תם וישר וירא אלקים מדקדק במצוות באורח נוסח אשכנז. ובבואו רבינו הבני שלשים לקאסאן שמח ר' ברוך בלבבו על בוא איש אלקים קדוש לדור בסביבתו ונתקרב אליו, אף רבינו היה מחבבו ובמרוצת הזמן ביקש להשפיע עליו ולמשוך את לבו לדרך החסידות, אך כאשר הפציר בו שישנה את נוסח תפילתו לנוסח האר"י נוסח ספרד סרב ר' ברוך ולא אבה לשנות ממנה ונוסחתו, ר' ברוך שומער היה איש אמיד ונכבד בעל משרפות יי"ש, לימים נתפס למלכות בעוון מסחר יי"ש בלא רשיון, הדבר נחשב לעון חמור נגד כלכלת המדינה, ומשנתפס ר"ב בקלקלתו כנראה עקב הלשנה, נשלח שוטר לביתו מטעם שופט העיר להביאו לתחנת המשטרה, אותו השוטר המקומי קרוי בלשון הונגרית "הוידי" והוא אמור היה להוביל את ר"ב לבית המשטרה. ואולם אף כי היה ר"ב נכון להודות באשמתו ולתת את הדין ככל אשר יושת עליו, אך לא הסכים שיאזר הוא ר' ברוך יהודי נכבד ונשוא פנים בעירו מובל באזיקים על ידי השוטר ברחוב העיר. לפיכך חילה את פני השררה לכל יוביל אותו השוטר כדרך האסירים אלא ילך השוטר (הוידי) לפניו והוא בוא יבוא אל המשטרה מרצונו הטוב כאדם חפשי. וביתניים שלח לקאסאן אל רבינו להודיע את כל אשר קרה ויכפרו משאלתו שלא יגרם חלול השם ובושת פנים שיובל ע"י השוטר אסור בנחשיותי לעיני בני העיר. כשמעו רבינו את הבקשה השיב בצחות לשונו ובבת שחוק על פניו, הנה כעת יחרוך ר' ברוך שומער עצמו את גזר דינו. והיה אם יקבל עליו מעתה ואילך להתפלל בנוסח ספרד ולומר הודו קודם ברוך שאמר אזי ילך לו "ההוידי" מלפנים ו"ברוך שומער" יבוא אחריו חפשי, אולם אם יתעקש עוד להקדים ברוך שאמר לפני הודו או אז ילך "ברוך שומער" בראש ו"הוידי" יתפשו בו מאחוריו ויובילונו אחר כבוד אל המשטרה... כמובן שר"ב הסכים לתנאי זה ונחלץ מן הענין בדרך כבוד.

הבירה וינה לצרכי רפואה. ובאחד הימים הגיעה שמועה לבית מלוננו כי איהו דרשו ונגיד נפלא בא לעיר, הדבר היה לשיחת היום בעיר. ר' אהרן ביקש להכיר את המגיד האורח, והנה הזדמן לו שהמגיד בא לאותו מלון. מששמע ר"א שהמגיד נמצא במלוננו מיהר לראותו ולתת לו שלום, והנה להפתעתו ראה לפניו את אותו האברך מידוע מפגישתו בקאסאן, אולם עתה כבר נשתנה מראהו כי היה לבוש כדרך ראבי"י מודרני, גם האברך הכיר מיד את ר"א ובתתו ידו לשלום לחץ בחזקה את ידו של ר"א ובכך רמז לו שיצור את לשונו ולא יגלה מאומה, ואכן הבין ר"א את הרמז. אח"כ הסתגר עמו ובהדרו ושאלו לפשר הדבר, האברך גילה לר"א כי הוא נשא לאשה את בתו של אחד מאדמו"ר רוסיה הידועים, ואחר נשואיו נסע למרחקים להכיר את צדיקי הדור ואז הזדמן גם לקאסאן, ואולם בשובו ממסעו הוברר לו כי אשתו נלכדה ברשת המהפכה הקומוניסטית ופרקה עול וכבר אז זנחה את דתה ואת בית אביה, ולא עוד אלא שלמים עלה בידיה להסית גם אותו ובחלופי הזמן הסירה את לבו מעם אלוהיו וירד מטה מטה עד שנהפך לאיש אחר. באת נפרד ר"א ממנו, ושוב נפגש עמו שנים רבות אח"כ בדרכו לארצה"ב כאשר התעכב בעיר לונדון, שם כבר התהלך כאיש פשוט לגמרי וגם דעתו לא היתה מיושבת עליו, באותה שעה עלו בזכרוננו של ר"א דברי רבינו שצפה ברוח קדשו עשרים וחמש שנים קודם לכן ואמר שלא יחזיק מעמד.

בטרם קבע רבינו הבני שלשים את מכון שבתו בקאסאן, היו היהודים החרדים תושבי הגלילות ההם עדיין רחוקים מדרך החסידות, וזולתי יחידי סגולה חסידים ואנשי צורה שהיו משמשים בקודש בקהילות שונות, אבל רוב בע"ב ביישובי הסביבה התנהגו עפי" נוסח הקהילות אשכנז וברך תלמידי החת"ם זיע"ע, אולם מיום שזרח אורו של רבינו שבע רבים נעשו מקורבים לדרך החסידות הם ובניהם וכו', וסיפר הרה"ג מו"ה יצחק שלמה אונגר זצ"ל אב"ד ר"מ דקהל חוג חת"ס בבני ברק כי בהיותו על ש"ק

סיפר הרה"ח מו"ה אהרן שטערן שו"ב: הוא היה עד לענין מוזר שהתרחש באותו הימים ששהה בקאסאן אצל רבינו הבני שלשים בדבר כתב קבלה על השחיטה. הימים ימי הקיץ שנת תרס"ז ור' אהרן הנ"ל הלך יחד עם השו"ב דמתא ר' אברהם מודרני פלוצרובוויץ אל בית רבינו הבני שלשים, בדרם נקרה למולם אברך חסיד בעל צורה והדרת פנים וזיו פניו מבהיק כפני מלאך, גם לבושו היה הדור באיטאל דרבנן וניכר עליו שמבני עליה הוא מן הקדושים אשר בארץ. משראה אותם האברך נגש אליהם ואמר כי הוא תר לבקש מקום אכסניא, אבל דווקא בבית שאין בו מראה ולא תמונות על גבי הכותל, רא"מ שו"ב הראה לו אכסניא בבית הסמוך לביהמ"ד והלך לו. אח"כ פגשוהו שוב בבית מדרשו של רבינו לעת תפלת מנחה ומעריב והתפעלו מאד מעבודתו בתפלה, הוא ניצב בפניו והתפלל בקול חזק ונעים ובהתלהבות עצומה שעשתה רושם על כל הנוכחים, הדבר היה בליל מ"ב לספירה (מלכות שביסוד). אחרי מעריב שוב רבינו יחדרו וסעד את סעודת הערב בנוכחותם. לאחר מכן אמר רבינו לנוכחים נלך אל בית בני ר' משה שמואל ע"מ לאחל מזל טוב לזוגתו היולדת, אל רבינו התלוו ר' נטע הגבאי רא"מ שו"ב ור' אהרן הנ"ל. בדרך הילוכם שוחח רבינו בענינים שונים ואחד המלווים שאל לדעת רבינו אודות האורח האברך הנפלא שהגיע לכאן הערב, תשובתו היתה קצרה, "ער וועט דאס נישט אויס האלטען" (הוא לא יחזיק מעמד בכך). הם הבינו בדבריו כי כוחותיו הגופניים לא יעמדו לו לאותו אברך להמשיך בדרך קדושה ופרישיות כזו וע"כ לא יחזיק מעמד, שוב לא דובר על כך. למחרת היום נסע האברך משם, גם ר' אהרן נסע לדרכו, כעבור שבועיים שוב נפגשו שניהם באחת מתחנות הרכבת, שם סיפר האברך לר' אהרן כי הוא בדרכו לקרעסטער אל הצה"ק ר' ישעי' זיע"ע והפציר בו שיתלווה אליו בדרכו כי תצמח לו טובה מזה, אולם ר"א לא נענה לו משום שפניו היה מעודתו למקום אחר ובזה נפרדו לשלום. כעבור שלש שנים, בשנת תר"ע שהה ר' אהרן בעיר

מנהגי שבת קודש

[ח"ה]

עא. בסעודת ליל שב"ק אחר אמירת דברי תורה, אכל [רבינו האור מלא] מעט מפרוסת המוציא והביאו הכוס והיין ומים אחרונים, והחל לומר שיר המעלות בשב"ה וגו' והפסיק באמצע לספר מסיפורי צדיקים שיומא דהילולא שלהם חל להיות באותו שבוע או משאר ענינים, והתחיל עוד פעם לומר שיר המעלות והפסיק שוב בשיחה, והתחיל שוב לומר שיר המעלות עד גמירא (וכל ה"ל עשה באופן שיראה כאילו עושה זאת שלא במכוון).

עב. אחר כך שטף הכוס עם המים מהמים אחרונים או מכוס נוסף מזכוכית שהובא במיוחד לכך, ולא מזג מים אל תוך היין, רק מזג היין אל תוך הכוס בשלש פעמים דהיינו שהפסיק שתי פעמים באמצע, ואחר כך נטל ידיים במים אחרונים, והיה מהדר שיהיו בבית המדרש עשרה לברכת המזון (אפילו בשעת הדחק כגון בשעת המלחמה), ורבינו הגביה הכוס ונתנה לידי המברך.

עג. בשנים הראשונות לא ערך "פירות טיש", רק נכנס לחדרו מיד אחר ברכת המזון ונכנסו עמו כמה אורחים, ואכל אז ארבעס ופירות וחילק לעומדים סביבו ורבינו נשאר אח"כ לבדו בחדרו וזימר לעצמו שירות ותשבחות להשי"ת.

עד. בשנים מאוחרות יותר נשאר בבית המדרש לערוך פירות טיש, ואחר ברכת המזון זימרו ישמחו במלכותך ורננו צדיקים כשכל הקהל רוקדים בעיגול סביב רבינו ורבינו יושב במקומו באמצע העיגול, ולפעמים רקד יחד עם הקהל בתוך העיגול, ואחר הריקדה שינה מקומו וישב על הספסל אצל השולחן, והביאו לפניו הארבעס והפירות.

עה. רבינו חתך תפוח והחלק שאכל השאיר מחובר לתפוח בשעת הברכה ואחר הברכה הפרידו מן התפוח ואכלו, ואחר כך חתך התפוח לעוד ארבעה חלקים. גם היה רגיל

להראות איך בתפוח (שבשמו נקראת השכינה חק' חקל תפוחין קדישין וגם ישראל נקראו בשם תפוח) רמז בו השם הוי"ה ב"ה, בדרך זה, אם חותכין התפוח לרחבו נראין בו עשרה נקודות אדומות, כנגד י', חמש בתי גרעינין כנגד ה', העוקץ שבו מחובר להאילן זה כנגד ו', ובמקום הפרח יש חמשה עלים קטנים כנגד ה' אחרונה.

עו. אח"כ התחיל רבינו בעצמו לזמר לא"ל אשר שבת מכל המעשים וכו' בניגון הידוע מבית ראפשיץ - דזיקוב, ומהתיבות מזמור שיר ליום השבת שינה לניגון מהיר עד ולא עולתה בו, וחזר לניגון הראשון והמשיך לפיכך יפארו וכו' ועל מאורי אור שעשית שיצרת המה יפארוך סלה (ובתפילה לא אמר שעשית).

עז. אח"כ זימר נשמת כל חי וכו', ובדרך כלל התחיל מהתיבות עד הנה עזרנוי וכו' ולא דילג על הפיסקא שזעית ענינים וכו' (כבתפילה שחרית). הזמר י"ה רבון היו מזמרים דוקא אחר חצות וכן רחם בחסדך ויבנה המקדש, ובהחרוז למקדשך טוב התחיל בניגון מהיר, ובין חרוז לחרוז חזר על התיבות י"ה רבון וכו' עד מלך מלכיא, אחר כך התחיל לזמר רחם בחסדך ויבנה המקדש, אחר כך זמרו שיר היחוד ליום השבת, אז ביים השביעי נחת וכו', ולפעמים זמרו גם הזמר תנו שבח ושירה וכו', ובין הזמירות זמרו הרבה ניגונים שלא מסדר הזמירות, וסיום השולחן היה לפעמים קרוב לעלות השחר, ובעת סיום השולחן עמד רבינו ממקומו ואמר גוט שבת לכל הקהל ונכנס לחדרו.

עח. רבינו הקפיד שלא לישון בליל שבת קודש, באמרו ששומר צריך להיות ער בשעת משמרתו, והרי הוא 'שומר שבת', אך כשהאיר היום השכיב על מטתו מעט כדי לחדש כוחותיו.

עט. היה מריח טאבאק רק בשבת קודש ויום טוב הן בשעת התפילות והן בשעת הסעודות אבל בחול לא הריח טאבאק כלל.

המשך דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

הפולוגאט דר' אליעזר ור' עקיבא דלר' אליעזר ס"ל דהיה להם דין ישראל וע"כ פירש בסוכות הושבתי הם ענני כבוד שהיו מוקפים מכל רוח דאל"כ קשה היאך היו מהלכין כל המחנה, ור' עקיבא ס"ל דהיו בכלל דין בני נח ולא הוצרכו למחיצות ומ"ש בסוכות הושבתי היינו סוכות ממש.

ובזה יש לפרש הכתוב למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, ל"פ פירוש כיון שהיו ענני כבוד מוקפים מכל צד וכפירש"י, מכאן ידעו הדורות האחרונים שלאבותינו במדבר היה דין בני ישראל ולא בני נח, וא"כ מדבר על בני ישראל אבותינו שהיו במדבר ושפיר מדבר בלשון נסתר.

למען ידעו דרתיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל. י"ל בדרך רמז דרתיכם חסר כתיב, אל תקרי דורותיכם אלא דירותיכם [כמו שדרשו ברע"מ פר' פנחס רמ"ג ע"ב לעשות את השבת לדורתם לדירותם], והכונה שמישיבת הסוכה נלמד שגם הישיבה בדירת קבע כל השנה ג"כ אינה אלא דירת ארעי, ישיבת הסוכה שבעה ימים וימי שנותינו ג"כ שבעים שנה.

לפרוש להם על פי ד'. פירש"י שלא היו יודעים דינו וכו'. והקשו המפרשים הרי ברכת ד' מפורשת בקראי ולמה לא ידעו. ואולי י"ל שלא ידעו אם כל השמות שווים בדינם, והוא נקב שם המפורש שדינו חמור ביותר, וז"ש לפרוש להם על פי הוי"ה, פ"י שיורה להם דין המוציא שם המפורש על פיו.

לפרוש להם על פי ד'. מהו להם לשון רבים. י"ל משה רבינו לא רצה לדון אותו מחשש נגיעה כי הוא זה בן אותו המצרי שהרגו במצרים כמו"ש ויך את המצרי וגו'. והנה הוא הרגו בשם המפורש כדאיתא שם הלהרגני אתה אומר פירש"י מכאן שהרג בשם המפורש, וזה היה סיבה שקילל אותו רשע כמו"ש בבעה"ת עה"פ וינצו במחנה, אמר לו חבירו אביך המצרי משה הרגו אמר לו במה אמר לו בשם המפורש כדפרשין במדרש, מיד ויקב את השם ויקלל ע"כ. וזהו לפרוש להם על פי ה', היינו משום שהרג את אביו בשעתו בהזכירו שם ה' על פיו, לפיכך מסר משה את הדבר לסנהדרין וזהו לפרוש להם על פי ד'.

לפרוש להם על פי ה'. הנה אצל מקושש לא כתיב על פי ה' אלא כי לא פרש מה יעשה לו [במדבר טו לד]. ויש לומר על פי ה' היינו מי שמוציא שם ד' מפיו, זה לא ידעו אם חייב מיתה כלל, וזהו שאמר לפרוש להם מה הוא עונש החוטא בחטא על פי ה'.

ונקב שם ה' וכו' רגום ורגמו בו. למה לא כתב ירגמו אותו כמו בכל מקום. י"ל הנה זק"ק כתב בספר רגל ישירה ו'ונקב שם ה' ר"ת יש"ו (הנוצרי). והנה איתא בספר רוח חיים סי' תרצ"ו אות ט' וז"ל טעם שמכים המן בקריאת המגילה מרגלא בפומיהו דאינשי שהמן לוקה במכות הללו בכל שנה ושנה בגיהנם וכו', והביא סמך מדברי המכילתא [בא] שבמכות בכורות לקו גם המצרים בכורות מתו בקברם ורמז לזה הכתוב ויך כל בכור בארצם [תהלים ק"ו לז] פ"י בהיותם כבר בארץ ע"כ. וזה שיש לפרש גם כאן על אותו האיש ימ"ש, רגום ורגמו בו, פ"י בהזכרת שמו בתואר ימח שמו וזכרו, היא רגימה בו בכל פעם.

כסא דנחמא

שגורה בזה אל מע"כ ידידנו הדגול נאמן בכל לב למוסדותינו הרה"צ בנש"ק מגזע אראלים ותרשישים

מו"ה חיים ברוך ראב"ן שליט"א

אבדק"ק קהל עץ חיים ווישניצא בלאס אנדזשעלעס יצ"ו

על פטירת אחיו בנש"ק מדוכא ביסורים כמר יחזקאל שרגא ע"ה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים אך ששון ושמחה ישמע באהליכם מכל צאצאיכם שיחי' ויקויים הכתוב אז יקוצו וירננו שוכני עפר בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן

המשתתפים בצערכם

אגודת חסידי קוסון

מערכת "הצבי והצדק"